

Bohoslužby v Zábřeze 31.ledna 2016

Lk 4,21-30

Milé sestry, milí bratři, minule jsme mluvili o tom, jak se právě v Nazaretě naplnilo očekávání na něco mimořádného. Alespoň slova Ježíšova něco mimořádného ohlašovala. Naplnil se čas očekávání na Boží čin ke spáse člověka. Ježíš promluvil, že právě nyní se naplnilo zaslíbení Písma. To musí být skutečně vzácný okamžik. A zdá se, že lidé na to začali reagovat. Přisvědčovali mu, přitakali. Ano, ano, je to tak, je to úžasné slyšet takovouto radostnou zvěst. Je to neskutečné slyšet slova milosti, která doposud člověk neslyšel. Všichni tím byli udiveni, nadšeni, ale jen do jisté chvíle. Úžasné, ale což to není syn Josefův?

Ta otázka či námitka se zdá být velice zvláštní, co se asi za ní může skrývat? Je patrné, že to těm lidem nějak nejde dohromady. Taková slova a říká je zrovna ten syn Josefův? Jak ho asi měli zapsaného ve své paměti? Týká se to Ježíše, nebo jeho otce? S kým měli jakou zkušenost? Byl Ježíš dítětem, ke kterému se moc nehodí nynější slova? A nebo žil Josef tak divně? Je to poněkud zvláštní, protože o něco dřív psal evangelista Lukáš, že když se Ježíš vrátil ve svých dvanácti letech z pouti do chrámu, tak prospíval na těle i na duchu a byl milý Bohu i lidem. Takže ta námitka musela mít za sebou ještě něco jiného než Ježíšův život. Možná to bylo určité zklamání. Vždyť to není nikdo vzácný, je to ten nám známý syn tesaře. Kde se u něj tedy vzala taková moudrost? Vždyť nám tu donedávna dělal stoly a lešení. Jak se stalo, že nyní káže o Božích skutcích a velikém Božím díle? Nějakým způsobem to nejde prostě dohromady.

Dost možná se objevuje jedna docela zajímavá lidská vlastnost. Ježíš těm lidem říkal něco o prorocích vítaných či nevítaných ve své domovině. Mluvil také o touze vidět ty věci, co viděli jinde. Je to očekávání něčeho mimořádného, zvláštního. Jenže když vidí toho Ježíše, co tu vyrůstal, přicházejí pochybnosti. Taková moc se v člověku nebere jen tak z ničeho nic. Proto vypadá dost nereálně, že by se něco takového dělo najednou zde, i když v těch jiných městech to šlo. Zkrátka, kdyby přišel kdokoliv jiný, tak by se všichni soustředili na ty skutky, které vidí. Ale když přichází ten starý známý Ježíš, je to těžké. Prostě se to neslučuje dohromady. Ne, že by ten člověk byl takový lotr, ale prostě byl takový nenápadný, byl milý, ale nic víc si nikdo nevšiml. U cizího by neřešili, odkud se v něm vzala taková moudrost, tak vzácná slova, u domácího se to pochopitelně řeší. Jsou přesvědčeni, že Ježíše dobře znají, protože, když někdo pochází z našeho města či společenství, tak ho prostě znát musíme. Jak bychom vypadali, kdybychom ho moc neznali?

Zdá se, že znalost řečníka do jisté míry posluchače rozptyluje. Možná, že to známe i sami u sebe, stále máme před očima člověka tak, jak jsme jej znali. I když roste, vidíme v něm to dítě, toho mládežníka a podobně. A někdy to pak může být opravdu na škodu. Když vidíme v dětech stále jen děti a uniká nám, že se stávají dospělými, když v mládežnících vidíme jen ty mladé lidi bez zkušeností a odpovědnosti, vždy nám to může bránit tomu dávat pozor na jejich slova, soustředit se, když nám říkají něco, co může změnit náš život. Jednou je tento člověk synem tesaře, sám tesař a tak může rozumět dřevu, ne však teologii. I když samozřejmě Písma studuje každý příslušník Božího lidu, přeci jen věci, které říká Ježíš jsou z něčeho víc než jen průběžného studia Písem. A tak jsou poněkud rozladěni. A Ježíš je ještě trochu víc popopíchně. Odkazuje se na dva příběhy z dávné doby, kde hlavní roli hrálo právě to, že Bůh se obrátil spíše na cizí, než domácí. Pomohl pohanům víc než vlastním. Jakoby Ježíš dal jasně najevo, že v Nazaretě nic neukáže, žádný čin, žádný zázrak. To se těch místních hodně dotýká. Je to šťouchanec jejich hrdosti. Myslím, že netoužili zase tolik po uzdraveních a nalezení cesty života. Šlo hlavně o ty zázraky. Co jsi činil jindy, učiň i zde ve své domovině. Přece nemůžeme přijít zkrátka.

Nazaret toužil po senzaci. Alespoň se to tak jeví. Slova byla dobrá, ale moc se nehodila. Ale nějaký ten velký zázrak, ten by jistě rádi viděli, vzdor pochybnostem o původu Ježíšova jednání, něco takového se opominout nedá. Jenže právě zde dochází k problému. Ježíšovy činy není možné oddělit od jeho slova. Není možné být svědkem velikého Božího díla a přitom pochybovat o Ježíšových slovech, o jeho moci. Činy, kterých smíme být svědky, přeci vycházejí z víry. A předpokladem víry je přijetí Ježíše jako Syna Božího. A právě v tom mají ti lidé z Nazareta problém. Ježíše takto přijmout nedokáží, protože v něm vidí toho jejich tesaře. Nevidí někoho výjimečného, ale jen tesaře, který dělá zajímavé věci. Proto nemůže nic učinit, což si nazaretští vykládají po svém a chtějí se Ježíše zbavit. Planou hněvem, protože nedostali, co chtěli a tak Ježíše vedou ven, aby dali najevo, že se k němu neznají. Pro ně není nikdo výjimečný, ale obyčejný podvodník. Skoro by ho shodili ze skály.

Zdá se, že tato návštěva Ježíše ve své domovině dopadla fiaskem. Jakoby předurčila celou jeho cestu, na jejímž konci bude také snaha jeho domácích ho usmrtit. A tentokrát již úspěšná. Lukáš podává tento příběh hned na počátku Ježíšova působení a skutečně tím ukazuje, jak se vše bude dál odvíjet. Na jedné straně budou ti, co by měli být Ježíši blízko, ale vůbec mu neporozumí, spíše jej odmítnou. A straně druhé zástup těch, kteří ač vzdálenější, Ježíšovo slovo přijmou a pak se stanou svědky nejen zajímavých zázraků, ale i toho, jak Bůh proměňuje jejich vlastní život.

Když se ještě jednou vrátím k těm obyvatelům Nazareta, dá se říct, že jejich jednání by pro nás mělo být výstrahou. To, jak jednali, je do jisté míry přirozené, dá se tomu také říkat

škatulkování. Občas to kolem sebe slyšíme i v rámci církve. A i když takové škatulkování může mít určitý užitek, že si člověk udělá přehled, je docela nebezpečné. On totiž člověk rád škatulkuje ale velice nerad přeškatulkovává. Když už jednou někoho někam zařadil, tam tam prostě zůstane. Ježíš je prostě tesař a tak je tesař a žádný prorok. Jak mnoho takové škatulkování může bránit dobrému fungování společenství, dobrým vztahům, to si asi dokážeme domyslet. Nejde teď o to, kam kterého člověka zařadíme. Jde o nepřijetí faktu, že se lidé mění, že hlavně Bůh je mění. Z tesaře je Boží Syn, z rybáře zvěstovatel slova Božího, z pronásledovatele křesťanů nejvýkonnější apoštol. To vše právě proto, že se ti lidé od základu změnili, Bůh zasáhl do jejich života a zcela proměnil jejich jednání. A dělá to i s námi. Nejsme stále stejní, ale Bůh nás proměňuje. A každého si dokáže použít ke svému dílu. Proto musíme být připraveni posuzovat druhé nikoliv podle našich definitivních soudů, ale podle jejich jednání. Ono to někdy může být těžké. Vždyť zejména u těch, kdo páchají špatné věci, to v nás prostě stále zůstává. Jednou byl chycen při něčem špatném a už se to vleče celý život. Co na tom, že takový člověk už vůbec není. A tak se nám začínají vynořovat schémata, která linkují cestu života, ale mohou ho také docela komplikovat. Slovo faráře bude lepší než laika, slovo profesora teologie bude víc než slovo faráře někde z venkova. Určitě bude lepší mít faráře než farářku. A tak by se možná dalo pokračovat dál a dál. Zkrátka máme věci různě rozřazeny, nadefinovány a tím vše posuzujeme. A tak nějak zapomínáme, jak to vlastně tady dělá ten Bůh. Tak ten člověk je hříšník, no už vždycky bude, to je jasné. Často si to myslíme o jiných, ale vposledku jsme rádi, když si to Bůh nemyslí o nás. A to je tedy také důležitý důraz Ježíšova setkání s nazaretskými. Lidé se mění, Bůh je mění podle svého úradku, podle toho, k čemu je povolává. Má o nich naději, kterou máme mít i my. Jedině tak se i nám může dostat slovo, které nás promění.

Možná si říkáme, že nám se přeci nemůže stát něco podobného co těm nazaretským. Určitě bychom Ježíše neodmítli takovým způsobem. Ale ruku na srdce, nemáme ho také někde v nějaké škatulce, ze které se nám nechce ho stále předělávat? Nemáme o něm až příliš jasno, jaký je, jak jedná? Tak jasno, že náhle nás nemile překvapí, když se zachová jinak? Může se to stát každému. Vždyť slovo, které nám zvěstuje, je slovem živým a proto se může jeho podoba měnit. Může se měnit i cesta, kterou se k nám dostává. Proto budme stále tomuto slovu otevření. Neřešme, kdo nám slovo zvěstuje, ale co se nám zvěstuje, jak jej Bůh používá. To je totiž to nezasadnější. Je to jen Boží věc, koho pošle, aby byl jeho svědkem. A je to jen náš problém, pokud to nedokážeme přijmout a zpracovat. Důvěřujme Bohu, že i s jinými lidmi dokáže pracovat tak jako s Petrem, Pavlem, ale i námi a našimi blízkými.

Pane Ježíši, tvé slovo je silné a mění nás. Prosíme dej, ať ho dokážeme přijímat od těch, které posíláš a zachováváme si o každém člověku naději, že se může stát tvým nástrojem, tvým dítětem.

Neděle 31.ledna

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Úterý, 01 Březen 2016 12:13 -

Amen.